Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся.

Савецкая Беларусь

Штодзенная газэта.

Адрас рэдакцыі й адміністрацыі:
Менск, Петрапаўлаўская, № 8
пры Госіздаце.

Рукапісы мусяць быць чытэльна напісаны на адным баку паперы. Не прынятыя рукапісы аўтаром не зварачаюцца.

Выданьне Ўсебеларускага Выканаўчага Камітэту Саветаў.

Другі год выданьня.

№ 155 (265) Нядзеля, 17-га ліпеня 1921 г.

Дарэмныя патугі.

Адраджэньне беларускай народнай культуры цесна зьвязана з пашырэньнем і замацаваньнем работніцка-сялянскай рэвалюцыі. Як і апошняя, беларуская культура цалкам служыць працоўнаму народу, памагае яму ўстаць на моцны грунт змаганьня за сваё лепшае жыцьцё, за дасяганьне сацыялізму. Дзякуючы гэтаму парадненьню — беларускае культурнае адраджэньне так шпарка й магутна сягнула ўперад у Савецкай Беларусі. За год жыцьця савецкага ладу Беларусь літэральна апаласнулася цалком хваляю культурнага адраджэньня. Пачынаючы з Менску, з цэнтру Рэспублікі, дзе кіпіць і бурліць беларуская праца ўва ўсіх кірунках, праз паветавыя гарады, коцщца хваля па вёсках, па ўсіх глухіх кутках Беларусі. Беларускія школы культурна-прасьветныя гурткі, спэктаклі, мітынгі, курсы.

Устае й фармуецца беларуская культурная думка, як штосьці цэлае, наладжанае.

Гэта культурная думка мае здатнасьць адчуваньня й адказу арганізаваным спосабам на тыя ці іншыя адносіны к справе беларускай культуры.

Пратэсты супроць панскіх гвалтаў над беларускім сялянствам і беларускай культурай у заходняй частцы Беларусі, захапіўшыя беларускія рабочыя й культурныя арганізацыі ў Менску й дайшоўшыя да сялян вёскі, у зьлітнасьці сваёй выявілі пагрозную магутную сілу гэтае думкі.

Беларускае культурнае адраджэньне, як справа рэвалюцыйнага абуджэньня беларускага працоўнага народу, рэч, прызнаная самім жыцьцём, яго поступам. Гістарычнае разьвіцьцё агульна-людзкой культуры ня можа абысьціся бяз яго і ўсе свае абставіны прыспасоўвае к няспрымнаму яго ўзросту.

Гэтаму сьведчыць пашырэньне беларускай культуры па ўсіх абшарах этнаграфічнай Беларусі і адчуваньне яе тымі беларускімі грамадамі, якія волею лёсу мусяць жыць па розных кутках неахопнай Савецкай фэдэрацыі.

І найболей падкрэсьлівае адпаведнасьць жыцьцёвасьці й свайёй гістарычнай грунтоўнасьці неасьбнае пашырэньне беларускага культурнага разьвіцьця пад панскім абсацам. Ня гледзячы на нячуваныя перашкоды, на страшэнныя тармажэньні яе з боку польскага панства, беларуская культура сягае й там уперад сямімільнымі крокамі.

І вось, гэта расквітненьне новай паступова рэвалюцыйнай сілы, яе ўдары пабедаьясучы гмах, ашаломлівае ўсе варожыя беларускаму працоўніку сілы й накіроўвае іх на рашучае змаганьне з беларускай культурай. Беларускі працоўны народ, як стан, як кляс, то армія рэвалюцыйных ваяк з сусьветнай буржуазеяй; яго ж культура, яго адраджэньне — то варужжа ў руках гэтага ваяцкага стану, тое варужжа — якім сусьветны пралетарыят змагаецца й зможа сваіх ворагаў, крыўдзіцеляў і эксплёататараў.

Вось на змаганьне ж супроць беларускага культурнага адраджэньня й паўстаюць усе варожыя рэвалюцыі й вызваленьню працоўнага народу сілы. Гэта змаганьне расьце помеж з узростам і пашырэньнем культуры; яно вядзецца ўсюды так — як пазваляюць абставіны — рознымі спосабамі — але згодна й планова. Раманаўск (Слуцкага павету) — кулак, вучыцель, чорнасотнік інспэктар прымазаўшыся к Савецкай уладзе — і польскі жандар ці міністар у захопленай Беларусі — адна хэўра, адна кампаньня — на фронце змаганьня з беларускім культурным адраджэньнем.

Аб працы першых — пісалася. На днёх жа газэты паведамілі аб новых кроках змаганьня з беларуствам польскіх паноў. Новы польскі міністар сярэдніх спраў, вядомы Рачкевіч, у дакладзе соймавай камісіі аб агульным становішчы ў захопленай Віленшчыне сказаў: „Усё б было добра, але дзейнасьць беларусаў супроць Польшчы мяшае многаму". І аб гэтай дзейнасьці Рачкевіч зрабіў падрабезны даклад, які горача абраджваўся, а на рэшце было назначана шмат крокаў для барацьбы з беларусамі.

Але ці паможа ўсё гэта? Ці не апошнія гэта сударгі ўміраючых ворагаў? Бязумоўна. Бо ніякай контр-рэвалюцыі ня справіцца з ростам беларускай культуры. Бо ўстаўшага рэвалюцыйнага духу беларускага працоўнага народу не задушыць нікому ніколі ніякімі ўціскамі, гвалтамі, зьдзекамі. Ён устаў на грунт змаганьня й творчасьці і па сваёй дарозе разаб'е ўшчэлах усе перашкоды сваім дасяганьнем к міжнароднай брацкасьці працоўнікаў, а з імі к панству камунізму.

Расейска-румынскія перагаворы.

Румынскае правіцельства зьвярнулася да Польшчы з просьбай дазволу весьці ў Варшаве расейска-румынскія мірныя перагаворы. Польскае правіцельства на гэта дало сваю згоду.

Што чуваць заграніцай.

Перамір'е

Правадыр Ірляндыі Дэ-Валера прыехаў у Лёндан дзеля нарады з Лейд-Джорджам. Перамір'е ірляндзкіх войск з ангельскімі выпаўняецца ўсей Ірляндыяй.

Зноў прадажніцтва.

Прапазыцыя аб забастоўцы гарадзкіх служачых у Бэрліне адкінута, дзякуючы ўплыву прафэсыянальна-згодніцкай бюракратыі.

Адозва аб дапамозе.

Нарада членаў бюро жоўтага інтэрацыяналу выпусьціла адозву аб дапамозе вэнгерскаму пралетарыяту. Сацыял-згоднікі, якія аддалі вэнгерскіх рабочых на распараджэньне буржуазеі, цяпер думаюць выратавацца адозвамі. Вэнгерскія рабочыя ніколі не запамятуюць прадажніцтва 2-га інтэрнацыяналу.

Новыя спрэчкі між Францыяй і Нямеччынай.

Францускі міністр Брыан заявіў, што Нямеччына ня будзе зроблена ніякіх уступак у Верхня-Сілескім пытаньні. Францускае правіцельства будзе настаіваць на точным выпаўненьні Вэрсальскага дагавору. У зьвязку з апраўданьнем на судзе ў Лейпцыгу цэлай чаргі нямецкіх афіцэраў, якіх абвінавачвалі саюзьнікі ў зьверствах, францускі друк вымагае прыняцьця новых мераў процій нямецкіх ваенных праступнікаў.

За што гоняць камуністаў.

У Швэцыі адбываюцца нябывалыя вобыскі, арышты камуністаў, вінавацячы іх у некай дзяржаўнай ізьмене.

Далёка-Ўсходняя авантура.

Японскія газэты вельмі варожа настроены процій Далёка-Ўсходняй авантуры.

Першы міжнародны кангрэс чырвоных хаўрусаў.

На засяданьні кангрэсу 11 ліпеня цягнуліся спрэчкі па дакладу аб узаемных адносінах між Інтэрнацыяналам і рамясловымі хаўрусамі. Таварыш Сіроль, дэлегат аднае з францускіх дэлегацыяў адзначае, што рэвалюцыйны сындыкалізм, які адушаўляе рамясловы рух Францыі Італіі й Амэрыкі, нарэшце ўхапіць гушчы й перагушчы працаваць разам з камуністамі, але ізтае не адзначае, што сындыкалізм надчынецца камунізму. Дэлегат, другой францускай дэлегацыі т. Томас кажа: „мы павінны весьці агітацыю у Францыі, каб там вончыць туго справу, далёкае мы паслаць сюды й заручыць францускі пралетарыят з рэвалюцыйным інтэрнацыяналам рамясловых хаўрусаў". Тав. Росмэр у заключнай прамове сказаў, што большасьць дэлегатаў стаяць за супрацоўніцтва абодвых інтэрнацыяналаў. Для замацаваньня поўнага асвабаджэньня рабочай клясы нам трэба тут выхаваць міжнародную арганізацыю, якая б магла пасьпешна змагацца з ворагамі. Большасьцю галасоў кангрэс пастанавіў зрабіць усе крокі, аб злучыць рэвалюцыйныя рамясловыя хаўрусы ў адзіную арганізацыю з адзіным кіраўнічым міжнародным цэнтрам — чырвоным Інтэрнацыяналам рамясловых хаўрусаў, пачаць больш шчыльныя адносіны з III камуністычным інтэрнацыяналам — авангардам рэвалюцыйнага руху на ўсім сьвеце, на грунце ўзаемнага прадстаўніцтва ў выканаўчых установах і шляхам супольных нарадаў. Дадаць гэтай сувязі арганізацыйнасьці, выяўляючы яе ў супольным папрыхтоўцы. Выпаўненьне рэвалюцыйных падзеяў, як у нацыянальным, гэтак і ў міжнародным напрамку. Кангрэс настойна паказваў на патрэбу імкненьняў для сапраўднай шчыльнай рэвалюцыйнай адзінасьці рэвалюцыйных рамясловых хаўрусаў з камуністычнай партыяй.

Пад абсацам Жэліхоўскага.

Ствараюць прадстаўніцтва.

Жыдоўская газэта „Дэр Нэер Моргун" паведамляе, што Жэліхоўскі зьвярнуўся к прадстаўнікам розных польскіх і нацыянальных групаў з прапазыцыяй выбраць дэлегатаў на прадстаўніцтва у Брусэльскіх перагаворы між Польшчай і Літвой. Фэдэралісткія групы віленскага жыхарства запрашэньня не атрымалі. З гэтага відаць, што ўласьне гэтага будзе „выказваньне волі насяленьня" на новай Брусэльскай нарадзе.

Перамены віленскае адміністрацыі.

„Газэта Віленская" паведамляе аб новых пераменах у адміністрацыйным складзе Віленшчыны. Будзе створан генэральны інспэктарыят польскай Рэчыпаспалітай які будзе кіраваць Вільняю й 6 паветам — Браслаўскім, Валожынскім, Вялейскім, Дзісьненскім, Дунілавіцкім і Лідскім. Інспэктарыят мецьме заданьне ўстанавіць уласьць у паветах і памяркоўваць усе ўстаючыя ў краю адміністрацыйныя й грамадзянскія пытаньні. Аб той прычыне, чаму новая адміністрацыя ствараецца перад рашэньнем Лігі Нацыяў па Віленскаму пытаньню, польская газэта маўчыць.

„Стражакі".

Тая ж газэта паведамляе, што ў мястэчку Варняны Віленскага павету знаходзіцца цэлы штаб агітатараў „Стражы Крэсовай". Насяленьне глядзіць на іх вельмі варожа і называе іх „стражакамі". У свой чарод „стражакі" глумяцца над беларускім і літоўскім жыхарствам, і ўсіх, хто не хоча прызнаваць польскай дзяржаўнасьці, называюць бальшавікамі; у іх адбіраюць дабро, накладаюць усякія падаткі. З гэтых вымаганьняў у Варнянах забіты купец Майзель Мазалеўскі.

Арышт настаўніка.

У Свеньцянах арыштаван настаўнік гімназіі Язэп Будкас за прыхільнасьць к Літве.

Паляваньне на мужчын.

Віленская газэта „Глос Люду" паведамляе, што ў Ігналіне й ў другіх мясцох Сьвеньцянскага павету йдзе паляваньне жандараў на мужчын. Ніхто ня хоча йсьці ў жаўнеры. Як толькі пакажацца на вуліцы мужчына, жандары цягнуць яго к сабе. Аб гэткім жа паляваньні газэта паведамляе з Пупышак і Дзявенішак Ашмянскага павету. Жандары, ганяючыся за мужчынамі, забілі Янку Жыбабрыта, зусім не падлягаючага прызыву.

Распаўсюджаньне пракламацыяў.

5 ліпня ў Віленскім вакружным судзе слухалася дзела Тэмі Лублін і Гіты Хейфец, якія вінаваціліся ў распаўсюджваньні камуністычных пракламацыяў. Абедзьве кабеты былі затрыманы [illegible] стральцоў Аль[illegible]ўскім ночу, калі яны распляйвалі й раскідвалі па Вільні бальшавіцкія адозвы. У гэтых жа днях рабочыя заклікаліся [illegible] лад [illegible] Жэліхоўскага. Суд прыгаварыў Люблінік і Хейфец к аднаму году цяжкіх работы з [illegible] лікам 5 мес. папярэдняга ключэньня.

Падгатоўка сіл.

13-га ліпеня ў Маскве зачыніўся III-ці Кангрэс Камуністычнага Інтэрнацыяналу. Тры тыдні амаль што бесьперапынна працавалі прадстаўнікі камуністычных партыяў розных краёў і частак сьвету, разглядаючы ўсясьветнае становішча, шляхі і сродкі барацьбы з капіталам. Перад Кангрэсам і пралетарыятам усяго сьвету яўна, з лічбамі ў руках, быў раскрыты малюнак вялікага заняпаду капіталістычных краёў, як з кожным днём усё ўзрастае.

Ужо цяпер, калі яшчэ жыве ўвесь жах толькі што перажытых нячуваных цяжкасьцяў вайны капіталістычныя дзяржавы стаяць ужо напярэдадні новых войнаў. Час пасьля сканчэньня вайны і некальки пасьледуючых год з'яўляецца і з'яўляцца толькі кароткай тэрміновай перадышкай, у часе якой кожная з капіталістычных краёў будзе ўсімі сродкамі павялічваць сваё ўзброеньне.

Страшэнны ваенны віхор, яшчэ больш крывавы і руйнуючы, чымсь толькі што перажыты, чакае ўжо ў недалёкай будучыне чалавецтва. Але і ў мірным становішчы капіталістычныя парадкі пагражаюць рабочаму клясу бязьлікавымі няшчасьцямі. Досыць прыпомніць гэтыя мільёны людзей, якія ходзяць ў буржуйных краёх без працы, у той час, калі чалавецтва абядніла за час вайны і шмат у чым адчувае патрэбу; досыць прыпомніць амэрыканскіх буйных землеўласьнікаў, якія лепш топяць цэлыя караблі са збожжам і іншымі прадуктамі, каб не прадаць іх дёшава, у той самы час, калі іх рабочыя ня маюць хлеба,—каб бачыць, што капіталізм перажыў сябе і толькі мучае працоўныя грамады.

Выхад для працоўных адзін—барацьба да канца, да перамогі камунізму, да поўнага зьнішчэньня капіталістычных парадкаў. Кожны прадстаўнік на Кангрэсе быў у гэтым глыбока перакананы, і ўся ўвага Кангрэсу была зьвернута на падшуканьне спосабаў барацьбы, пры дапамозе якіх можна было-б скарэй прысьці да перамогі. Капіталістычны парадак паказаў і паказвае кожны дзень усё больш сваю слабасьць, але разам з гэтым капіталісты й не думаюць здаваць сваіх пазыцыяў. Наадварот, уся іх увага зьвернута цяпер на ўмацаваньне іх. Яны адчуваюць, што іх пазыцыя пачынае захістацца. Яны ведаюць разам з гэтым, што рашучую барацьбу з імі пралетарыят павядзе пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, і галоўная мэта іх цяпер камуністычную партыю аслабіць. Павялічаньне праследаваньняў камуністаў ва ўсіх дзяржавах гэта ясна даказвае. Але камунізм пусьціў зус'м глыбокія карані ў гушчы заходня-эўрапэйскіх рабочых. Яго ўплыў на Захадзе расьце з кожным днём. Буржуазея разумее, што праследаваньнямі, арыштамі і растрэламі аддзельных камуністаў нельга зьнішчыць усю партыю. Дзеля гэтага яна стараецца падбіваць цэлыя аддзельныя атрады пралетарыяту на выступленьне проціў камуністаў, каб гэтакім чынам аслабіць камуністычны рух да таго часу, калі справа дойдзе да рашучай схваткі між ёй і пралетарыятам. Гэтак было ў Нямеччыне ў часе паўстаньня ў сакавіку месяцы. Гэтакую ж тактыку ўжывала буржуазея і ў Італіі і ў іншых дзяржавах.

Рэвалюцыйны пралетарскі штаб падрабязгова высьвятліў характар барацьбы ў кожнай з гэтых дзяржаваў. Ён абгаварыў становішча рэвалюцыйнага руху са ўсіх бакоў і даў рэвалюцыйнаму пралетарыяту поўны наказ, якім чынам весьці цяпер барацьбу. Лёзунг Кангрэсу—гэта падгатоўка сіл. Пралетарыят павінен павялічыць сваю баявую арганізацыю, аб'яднаць асобістыя выступленьні, прыцягнуць сьвежыя пралетарскія грамады ў ле, каб кожная спроба капіталізму разьбілася аб цьвёрдую пралетарскую сьцяну. Супроць арганізацыі капіталу, накіраванай проці працоўных грамад, пралетарыят павінен паставіць больш магутную, пралетарскую сілу.

Разумеецца, перш за ўсё з грамад змаганьнікаў павінны быць выкінуты ўсе згодніцкія, напоўныя элементы. Лёзунг—падгатоўка сіл—кінуты. Ён разыйдзецца хутка па ўсіх краёх сьвету. Усюды пойдзе павялічная моцная праца Камуністычных радаў, якія й так хутка ўзрасталі, цяпер будуць павялічывацца яшчэ хутчэй. Сродкі капіталу разьбіць рабочыя атрады па аднаму пацерпяць крах. Пралетарыят цяпер выставіць супроць буржуазеі не атрады, а цэлыя арміі, спачатку падгатаваўшы й аб'яднаўшы іх.

І на націск капіталу пралетарыят зможа адказаць сваім націскам, які яшчэ больш падштурхне капіталу. К моманту рашучай схваткі перад буржуазеяй устануць не аддзельныя атрады, а агульныя дысцыплінаваныя, падгатоўленыя, аб'яднаныя агульным камандаваньнем, магутная ўсясьветная армія пралетарыяту.

А. Вайцяхоўскі

Пачатак зроблен.

Пензенскі Губэрскі Саюз абвясьціў прыём ад прыватных асоб грошаў, якія будуць забясьпечаны маёмасьцю й таварамі каапэратыўных арганізацыяў. Паклаўшым грошы будзе плаціцца, як грашыма, гэтак і таварам. Прозьвішчы ўклаўшага грошы, пры жаданьні, саюз абяцае захаваць.

Пратэст супроць гвалтаў у Польшчы.

Гвалтам адарваная ад свайго цела заходняя частка Беларусі стогне пад дзікім уціскам белае Польшчы. З д'ябальскім зьдзекам над чалавечай душой самазванаючая „дэмакратычная“ польская ўлада беларускую меншасьць. Паны абшарнікі-чыноўнікі, фанабэрыстыя шляхцюкі й панскія падлізы нацкаваныя ксяндзамі й пустагаловымі польскімі шавіністамі, стараньня, у кожным кроку душаць беларускую культуру, гвалтуюць беларускіх сялян і працаўнікоў. З усіх бакоў Заходняе Беларусі несуцца жальбы, прыгнечаных стогн няволі й зьдзеку... Пазор бязмозглым паном прыгнятацелям і шавіністам палёнізатарам.

Мы, сябры Беларускае Культурна Навуковае Асоцыяцыі студэнтаў Пятроўскай сельска гаспадарчай Акадэміі, выйшаўшыя з розных куткоў Заходняе й Усходняе Беларусі, прылучаем свой абураны голас к гарачаму пратэсту проціў тых дзікіх гвалтаў, якія робяцца над беларускімі жыхарамі ў Віленшчыне, Гарадзеншчыне й Заходняй частцы Меншчыны. Мы зьвяртаемся да ўсяго Культурна-Навуковага сьвету, да ўсіх тых, хто ня згубіў іскру гуманнасьці й справядлівасьці—усей моцай свайго ўплыву спыніць разбэшчаных шляхецкіх зьдзекаў над беларускай душой! Мы зьвяртаемся да польскіх студэнтаў, у якіх сэрца можа, яшчэ не абрасло мохам, да польскіх працаўнікоў, якія на сабе калісь неслі царскі ўціск—спыніць нячуваны гвалт над беларускім селянінам й працаўніком.

І да вас, жыхары Заходняе Беларусі, да вас, пакутнікі, зьвяртаемся з братскай спагадай. Ня губляйце веры ў свой лёс. Прыдзе час, згіне буржуазная Польшча, а з ёй і поганы палёнізацыі, як згінуў з расейскім царызмам русіфікатарскі уціск на Беларусі. Няхай вісяць яшчэ над вамі цёмныя хмары скаргі й пакуты, але з Усходу блішчыць ужо прамень новага жыцьця, якое няўзабаве прыдзе й да вас. Сонца свабоды асьвеціць і вам абдзёлены куток...

Няхай жа хутчэй прыдзе гэты шчасьлівы час!

Няхай жыве незалежная й непадзельная Беларусь!

Беларуская Культурна Навуковая Асоцыяцыя студэнтаў П. С. Х. А.

4—VII, 1921 г.

Мітынгі ў касьцёлі.

Газэта „Глос Люду“ друкуе рад пратэстаў беларускага й літоўскага жыхарства Свянцянскага, Ашмянскага і Лідзкага паветаў з прычыны таго, што польскія ксяндзы зьвяртаюць касьцёлы ў мейсцы для мітынгаў. На гэтых мітынгах вядзецца агітацыя за прылучэньне краю к Польшчы. Газэта кажа, што ў часы нямецкае й бальшавіцкае акупацыі нічога падобнага ня бывала.

У панскай Польшчы

Зноў вайна.

Польскім гэнэральным штабам гатовіцца польская ваенная арганізацыя для новага выступленьня ў Верхняй Сілезіі. Гуртуюцца дзьве новыя польскія дывізіі пад камандаваньнем гэнэрала Гальлера.

Чарговы напад польскіх пагромшчыкаў.

У суботу 9 ліпеня у Лодзі банда пагромшчыкаў напала на жыдоўскую школу, забіла шмат жыдоў, абрэзала бароды, учыніла поўны пагром. Будзе зроблена запытаньне у Сойме, на вошта напэўне ня будзе адказу, як і раней.

Забастоўка працоўнікаў будаўніцтва.

У Варшаве распачалася забастоўка будаўнічых рабочых, якія абвясьцілі новыя эканамічныя запатрабаваньні.

Не падабаецца Чырвоны Штандар.

Газэта „Момэнт“ ад 6-га ліпеня паведамляе, што варшаўская „Газэта Поранна“ выступіла ў сваім артыкуле проціў таго, што на будынку расейска-украінскай дэлегацыі на Амельнай вуліцы вісіць Чырвоны Штандар. Газэта апіраецца на тое, што дэлегацыя ня мае права карыстацца сваім штандарам.

Налог на каапэратывы.

„Віленскае Слова“ паведамляе, што хаўрус Віленскіх каапэратываў пастанавіў пратэставаць супроць налажэньня на іх налогу ў ліку 1.000 000 марак. У пратэсту адзначана, што Віленскія каапэратывы знаходзяцца ў цяжкім становішчы.

Польскія грашовыя справы.

Польскае правіцельства занята клопатамі накonт паданьня польскай маркі. Грашовы савет пастанавіў аб'явіць у Польшчы прымусовы заём. Міністру грашовых справаў запрапанована скласьці праект гэтакага займу. У гутарцы з прадстаўнікамі друку ў Празе міністр грашовых справаў Стачкоўскі заявіў, што ёсьць надзея зьменшыць дзяржаўныя растраты й павялічыць даходы казны. Займы Польшчы ў саюзьнікаў будуць паступова зьменшацца. Усё гэта, па думцы міністра, павінна павесьці да павышэньня курсу польскай маркі.

Аб ўзвароце пазычанага Рэспублікай насеньня.

Згодна пастанове Народнага Камісарыяту Харчаваньня й Народнага Камісарыяту Земляробства зараз жа пасьля ўраджаю 1921 г. павінен пачацца ўзварот насеньня, якое было выдана гасударствам на азімыя і яравыя пасевы. Насеньне павінна варочацца ўсімі дзяржаўнымі й другімі арганізацыямі а гэтак сама й прыватнымі асобамі з налічваньнем 12% на адтрыманы лік дабрыні, а гэтак сама й на бульбу налічваецца 12%. Узварот павінен быць закончаны не пазьней 1-га кастрычніка 21 году і ў лік налогу не залічваецца.

У выпадку неўзвароту адтрыманых ўшымі патрэбнага ліку семя яно бярэцца ўжо ў большым ліку, чым належыць.

У выпадку, калі вёска ці воласьць звальняецца ад налогу, узварот семя мусіць быць перанесены на другі год.

Аўтаномнай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі на раскладцы дадзена ўсяго дваццаць пяць мейсц, з якіх у Маскву—3, Смаленск—15 й у Пецярбург—7.

Заявы аб прыёмцы з дакумэнтамі аб адукацыі павінны быць пададзены ў Камісію Галоўнай Рады словай Адукацыі Беларусі да 25 ліпня 1921 году. Сьпісы асобаў, якіх камісія залічыць для кампляваньня Галоўнай Радай словай Адукацыяй Беларусі будуць адасланы ў паветовыя аддзелы народнай асьветы. Бабруйск, Барысаў Ігумен, Слуцак і Мазыр к 1 жніўню 1921 году, дзе й могуць асобы, падаўшыя заявы, аб гэтым давядацца.

Асобы, дапушчаныя да калёквіуму павінны зьявіцца ў Менск 2 жніўня 1921 году к 12 гадзіне раніцы.

Загадч. Беларусі Нар. Кам. Асьв.
Кацэнбоген.

Сялянскі сход.

Павестка дня:

1) Апалавы чатырохгадзёвік.
2) Збор ураджаю.
3) Дапамога галадаючым.
4) Барацьба з бандытамі.

— Гэй, паслухай, Рыгор,
Выйдзі, братку, на двор,—
Усёй вёсцы на сход загадалі...
Штосьці новае ёсць,
Як казаў мне Антось—
З валкамтруду паперу прыслалі.
Дык казаў мне Кандрат,
Што пытаньняў ё шмат
Вось на тое і сход ён склікае...
Дык хутчэй жа Рыгор,
Ты, здаецца, ня хвор,
Пяты раз табе поўна гукаюць...
І кульгавы Марцін,
А за ім Тэклін сын,
Чыкільгаюць на двор сельсавета,
Чуеш, чуеш, Тамаш?
На двары, бы кіркаш,
Гэта дрэнная, браце, прыкмета...
— „Ну, пара пачынаць!
З грамады стаў крычаць
Наш Паўлюк—прадсядацель савету
— „Адчыняю я сход...
Гэй, вы там—ля варот,
Замаўчыце, сарокі—кабеты!“
Змоўкла ўся грамада,
Ну, цішэй, як вада...
Камароў зьвяно чутна гудзеньне.
Вось гукае Хвядот:
— „Мо папросіць хай сход,
Каб Ігнат нам праябў пасяджэньне?“
— „Просім! просім!—крычаць,—
Ды пара распачаць,
Бо вячэра у хаце прастыне!“
— „Ды ня ў гэтым бяда:
Сход важней чым яда,
Бульба поўне ж відаць не загіне!“
— „Вось цікава аб чым,—
Кажа Грышкаў Яўхім,—
З валсавету папера там піша?“
— „Ну, чытаю загад!—
Загукаў наш Ігнат,—
Няхай кожны маўчыць і ня дыша..
Перш пытаньне стаіць:
З лесу дровы вазіць,
Каб не сталі заводы й чыгункі“...
— „А?!. Дык вось яно як,—
Абазваўся кулак,—
А якія ж на гэта варункі?“
— „А ты зноў там сваю?
Эх цябе... ды тваю!..
Абазваўся хлапец каля плоту,—
Табе грошы каб даць,
Хоць бы скуру садраць
А каб дарма вазіць? Не ахвота!?“
— „І за што гэты гвалт?—
Абазваўся Ігнат,—
Дровы вывесьці трэба—і годзе!..
Толькі справа у тым,
Каб пароўну усім,
Як па сіле каму... ды у згодзе..
Тут у тым, брацьцы, рэч:
Што зімою нам печ,
Як яе мы ня грэем, ня палім?
Гэтак вось і завод,
Паравоз, параход,—
Без апалу ня йдуць, гэта знаем...
А як дроў палва ём,
Дык налета вазьмём,
Плугі, малатарні і косы:
Будзе чым узараць,
І касіць, і пажаць,
Будзе чым дагледзець нам палосы.
— Ну, ведома, што так..!—
Адгукнуўся бядняк,—
Пакуль жаць—трэба вывясьці
дровы...“
— „А няхай іх жадук!“—
Шэпча ціха шляхцюк,—
І казаць стаў, што конь не здаровы
Прадсядацель ізноў:
— „Я скажу колькі слоў;
Усім гэта цяжка браточкі:
Той ня мае калёс,
Той—дугі, той—вoз
А той—вымаў засекаў куточкі!
Але ўспомні Кандрат,
Што сынок твой, салдат,
Колькі часу за нас жа ваюе...
Ды і шмат хто за нас
Ліюць кроў доўгі час...
Хто з вас гэта ня бачыць, ня чуе?
Дык хто хоча з мужчын,
Каб наш брат, альба сын
Апынуўся у войску без хлеба?
Без дроў стане цягаіх,
Зьнішчаць фабрыкаў лік“...
Усе крычаць: „Хутчэй вывязьці
трэба!..
Што належыцца нам,
Гэтай вёскі сынам,
Зробім мы! Запішы пастанову!
Багацей стане ўласьць
Нас ня скрыўдзіць—усё дасьць!..
—„Згодны ўсе?“—„Усе згодны ад
слова!..“
— „А затым, валкамтруд
Далей піша нам тут,
Што сабраць ураджай увесь трэба“..
— „Эх і сьмешны народ!—
Адазваўся Хвядот,—
Не зьбярэш—то і будзеш без хлеба.“
—„Ды ва ў тым штука, браце!—
Стаў тлумачыць Ігнат,—
Шмат людзей ёсьць, што сілы не
маюць:
Той ня можа касіць,
Без каня—не звазіць,—
Вось на ўвагу яны, што прымаюць!“.
—„Дайце слова й мне!—
Адазваўся Яўмен,—
Трэба тое рабіць, хто што можа:
Томкі скосіць Архіп,
А навозіць Піліп,
Яна жаць ім абудвым паможа...
Вось у войску Максім—
Памагаць трэ усім,—
Трэба справу рабіць грамадою.
Сам зраблю я прыклад,
Ты ня сьмейся, Кандрат,
Трэба жыць, каб ня знацца з
бядою“..
— „Праўда! праўда!—крычаць,—
Што аб гэтым казаць,
І збажынкі ня кінем у полі,
Толькі маючы хлеб,
Дзеля розных патрэб,
Сутрымаем мы права і волю“.
— „Далей пішуць тут нам:
Памагчы там людзям,—
Стаў чытаць прадсядацель па-
перу,—
Што ў гарачыя дні,
Сонца, нібы агні
Папаліла усё збожжа без меры“...
— „Вось няшчасьце!.. а-ёй!,—
Стаў казаць дзед Язэп,—
Гэта можа з усякім так стацца...
Помню ў нас, як быў град,
Дык мякіне быў рад..
Ой як цяжка было ратавацца..
Уся маўчаць грамада...
—Вось дык гэта бяда!“.
Толькі і мог цяжкі голас пачуцца.
—„Можа й мы нязмаўчым?
Каб чуць усіх памагчы,
Трэба брацьцы, і нам адгукнуцца?“

У Савецкай Расеі.

Дапамога галадаючым губэрням.

Прэзыдыум Савету Народнай гаспадаркі Р. С. Ф. С. Р. зрабіў пастанову дапамагчы галадаючым губэрням сырызнаю, каб забясьпечыць магчымасьць істнаваньня. Даручана тэрмінова высьвіць, якія прадпрыімствы галадаючых губэрняў могуць быць дастаўлены ў свой час здавальняючым лікам харчоў, а якія належаць зачыненьню ці пераводу ў другія районы.

Лепшыя працоўнікі на збор харчовага налогу.

Серпухоўскі павятовы харчовы саюз камандзіруе для збору харчовага налогу лепшых адпаведных працаўнікоў.

Курорты для рабочых.

Курскай санітарнай камісіяй губэрскім прафсаюзам адпраўлена на курорты рэспублікі 4000 рабочых.

Маленькі фэльятон.

Неспакойныя мары.

Раніца. Глянула сонейка й паслала свае пёрыстыя коскі абглядаць зямельку. Адны дыямэнтамі зазьзялі ў кропельках росы; другія абуджвалі працоўных людзей; трэція жартуюць з маладзенькімі дзяўчатамі: падкрадзецца коска—жартаўніца да ціхенька пацалуе пекныя губкі; усьміхнецца харашушка й, бытцым абхопліваючы вялізарны пук красак, прыцісьне ручкі да грудзей; чацьвертыя... але што і казаць: усім хапае працы.

Адна коска—слухона сонейка глянула ў пакой загадчыка аддзелу асьветы і пачала песьціць яго твар. Усьміхаецца Цаца. Але мала чаго усьміхаецца малады хлопец сьпячы? Вось ён заварушыўся, моцна ўздыхнуў, пацёр нос рукою ды прачхнуўся.

А, які харошы йзноў дзянёк, загаварыў загадчык,— падыходзячы да вакна. Вот дык харашо! Нешта цудоўнае мае гэты садок, так і клiча да сабе. Адчынiў Цаца вакно—харашство захапіла яго. Яго думкі зварушыліся, пабеглі па сьцежках толькі ім вядомым.—Сонейка, траўка, дрэвы, красачкі—за асобку й у цэлку нявыказанае харашство. Толькі чамусь та ўсё тут некае іншае, як у маей далёкай любай бацькаўшчыне. Тут усё мае нейкую асабістую прыемнасьць, па іншаму варушыць сэрца. Можна адчуць толькі, а слоў ня хопіць выказаць. Толькі вот ня любаю я гэтых беларусаў. Дрэнны народ. Цэх, у вачох сум. Сьпеў яго нуды, балючы, за сэрца хапае. Пачуеш дома: „Ванька в Піцеру прыехаў, гармонь новую прывёз"—ног не ўстрымаць. А тут гатоў заплакаць... Н кудышны народ. А яшчэ некуды лезе, свой голас падае. Аб нейкай сваей культуры гавора.

Глупства адно. Мая правая рука, Цзевіч, з Навагрудшчыны, беларус, а з галавою чалавек.—„Беларусы", гавора ён, „жывуць у Беларусі; з іх і гэтага даволі"...

Навошта перакручваць справу, калі яка йдзе гладка? Настаўнікаў пераўчвай, вучыся сам ізноў. Ёсьць штэмп і пячатка на беларускай мове—даволі. Ха ха ха! Праяжджаў нейкі Колас—„пісьменьнік" іх. Але вот: „пісьменьнік" ён, ці „паэта"? Гавораць, што добра піша. Але гэта іх справа чытаць сваіх „пісьменьнікаў". У мяне і так ужо залішне розных спраў. Я адзаведны працаўнік! Пачнецца дзень—усе бягуць да цябе, як на пажар. Не пасьпяваеш, навет, папер падпісваць...

Ах, што за спакусь?

У астатні час я прыкмячаю, што пачаў ужываць беларускія словы, напр., „добра". Трэба кінуць, а то каб ня было сорамна, а то яшчэ горш. Спаткаешся, напр. з К. Марксам, Х Энгельсам ці то з К Лібкнехтам. Яны табе „здравствуйте", а ты ім: „Дабрыдзень!" Крый Божа, гэтаж сорам і сорам! Не палічаць за камуніста. А можа быць і яшчэ горш. Гэтыя гіцлі—беларусы, у выпадку спатканьня, гатовы знароч усунуць табе ў руку сваю газэту „Савецкая Беларусь". Зьнявага! Саўсім прапаў я тагды. Не хачу гэтакім чынам спатыкаць іх! Не хачу!..

Я незалежны расеяц—я павінен сваю лінію гнуць!

А дрэвы у садку гойдалі сагнутымі ад багатага ўраджаю галінкамі; красачкі, схіліўшы галоўкі, адказвалі на пацалункі пчолак; як калі крыві, што цвітуць толькі з сэрца чалавека, пызралі вішні. Усё гэта купалася ў косках сонейка, вяло нейкія нязгаданыя між сабою шэпты і, здавалася, пасылала шчырае прывітаньне з раньнем чалавеку — якога пужаў гэтак адзнак зьнявагі.

Зрэбны.

Розныя весткі.

Эканамічны крызыс.

70% жалезна выробачных заводаў Швэцыі спынілі сваю чыннасьць. Швэдзкія лясапрамысловыя фабрыкі ня маюць збыту за граніцай. Паніжана плата ўсім рабочым, апрача будаўнічых. Старшыня Швэдзкага саюзу прадпрыемцаў заявіў, што палепшаньня эканамічнага становішча Швэцыі ня відаць.

З'езд Аўстрыйскіх камуністаў.

У Вене 2-га жнівеня г. г. адбудзецца аб'яднаны камуністычны з'езд.

Войскі Урангэля.

Газэтныя весткі падцьвярджаюць, што войскі Урангэля перакінуты ў Прымор'е.

Харчы з заграніцы.

У Пецярбурскі порт прышоў з Нью-Йорку параход, які прывёз адтуль 180.000 пудоў мукі.

За бандытства.

Палявы суд Віленскае вокругі другога ліпеня прыгаварыў к расстрэлу Андрэя Лаву, Станіслава Грушчынскага і Костуся Мандрыцкага за грабежны напад у сяле Малсалечніскі Віленскага павету на сям'ю Маркевічаў і Сангелавічаў. Лапу ск...зьнялі, а другім сьмертаваньне заменена 15 гадамі катаргі.

Што робіцца на Беларусі.

Ураджай на Беларусі.

Дзякуючы недахвату і нераўнамернаму разьмеркаваньню дажджоў, ураджай наогул дае разнакаляровы малюнак. Ураджай жыта—сам-трэць сам-пяць. Пры гэтым сам-трэць на пяскох, і сам-чатыры на гліне й на нізкіх мяйсцох. Пшаніцы мала і ўраджай на яе сярэдні. Ураджай аўсу й ячменю раньняга пасеву на высокіх і пясчаных мяйсцох ня вельмі добры, пазьнейшыя пасевы за апошнія два тыдні палепшаюцца й пры далейшых добрых варунках, будзе вышэй сярэдняга. Наогул можна чакаць сярэдняга умалоту. Бульба добра—збор будзе вышэй сярэдняга, крыху горш агароднiна. Лён, каноплі, грэчка—ураджай сам-трэці, сам-пят, гарох слаба, які вельмі пашкодзіла мушкара. Сенажаці заліўныя й балотныя дадуць добры укос, палявыя сенажаці крыху слабе, ураджай канюшыны кепскі.

(Белроста)

Барацьба з халераю.

(Бабруйск)

Пачалі процівухалерную прышчэпку грамадзянскому насяленьню. За час ад 25 чэрвеня да 10 ліпеня зроблена 1838 процівухалерных прышчэпак 188 у горадзе, 1550 на павеце. На ўсялякі выпадак халернай хваробы пабудован і адчынен халерны барак на 15 ложкаў.

(Белроста).

За каапэрацыю.

(Бабруйск)

На з'езьдзе сельсаветаў Ясамерыцкой воласьці быў заслуханы даклад аб каапэрацыі. Пастаноўлена прыняць жывы ўдзел у каапэрацыі і павесьці вялікую агітацыю на карысьць пабудовы сельска-гаспадарчых і прыняцьце ўдзелу у іх шырокіх сялянскіх мас.

(Белроста).

Зьверствы бандытаў.

БАБРУЙСК, 15.7. Надовячы знайдзены целы 4 зьверскі забітых бандытамі чырвонаармейцаў паміж вёскаю Руменічы і ст. Градзянкай. Перад забіўствам бандыты глуміліся над імі, каталі іх і інш.

Арганізацыя каапэратываў.

СЛУЦАК, 15.7. Павятовае бюро прафэсыянальных саюзаў выдзеліла камісію для арганізацыі каапэратываў. Для спробы ў першую чаргу рэшана арганізаваць 6 вытворчых саюзаў.

Зямля—рабочым.

СЛУЦАК, 15.7. Каб палепшыць жыцьцё рабочых, павятовае бюро прафэсыянальных рабочых рашыла замацаваць за саюзамі 1500 дз. зямлі, 500 дз. гародаў, 100 дз. паплавоў і 10000 шт. пладовых дзярэў. У гэтым годзе будзе пачат засеў жыта.

Загатоўка дроў.

СЛУЦАК, 15.7. У павеце заканчваецца апалавы чатырохтыднёвік. У валасьцёх Слуцкай, Цараўскай, Ленінскай і Пагосткай прадоўжан быў срок вывазкі да 12 ліп., як невыпаўніўшым своечасна нарада.

Дапамога.

Аддзел сацыяльнай забясьпекі (г. Бабруйску) робіць вялікую дапамогу ўсім асобам, якія апынуліся ў горадзе, дзякуючы страху бандытызму і якія ужо пацярпелі ад бандытаў. Зроблены рашучыя крокі к палепшэньню іх цяжкага становішча. Адпушчана 700 марак, па якіх яны штодня атрымоўваюць абеды ў сталовых. Выданы гэтыя рэчы: мужчынскіх касьцюмаў 75 пар, мужчынскіх кашуль 180, абуцьця мужчынскага 40 пар, спадніц жаноцкіх 155, кафтанак 135, штаноў 78 і абуцьця 40 пар.

Напад ваўкоў.

На хутар Замоч'е, Дзякавіцкай вол., Мазырскага пав., напалі ноччу ваўкі: задушылі 100 штук жывёлы і пакусалі 51 авечку.

(Белроста.)

Пара зразумець.

Культурныя працоўнікі вёскі Бор, Дукорскай воласьці, Ігуменскага павету задумалі даць асьвету народу. Узяліся ставіць спэктаклі. Спачатку справа йшла туга, бо падбор сцэнічных твораў быў ня вельмі удачны. Але няўдача не напужала „культурных працоўнікаў".

Кошт за білеты дайшоў да 2-х тысячаў руб. Мусіць забываюць культурныя працоўнікі, што не ва ўсякага бедняка, а асабліва ў моладзі, ёсьць хоць бы тысяча ў кішэні.

А між тым пара зразумець, што асьвета павінна давацца самым шырокім народным гушчам.

Немаючы.

Захват жывёлы.

(Мазырскі пав.)

На граніцы ў вёсцы Бухча, Тонежскай воласьці асобамі апранутымі ў хворму польскіх салдат захоплена 342 галавы жывёлы. 96 штук чырвонаармейцы адбілі назад. Захватчыкі схаваліся на польскай тэрыторыі.

(Белроста)

Агітацыйная праца ў вёсцы.

(м. Бабруйск).

Пры Вайсковым Рэвалюцыйным Камітэце арганізавана агітацыйная тройка, якой даручана правесьці агітацыйны чатырохтыднёвы па пытаньням барацьбы з бандытамі, аб харчовым налозе і каапэрацыі, аб мэтах і заданьнях Савецкай уласьці.

(Белроста.)

Аб узвароце беларускіх грамадзян з Польшчы.

Саўнаркомам Беларусі атрымана гэтакае тлумачэньне, якое мае вялікую значнасьць:

„Дзякуючы хадайніцтву Саўнаркому Беларусі Аддзел заходу Народнага Камісарыяту замежных спраў паведамляе, што ўсе зробленыя крокі аб узвароце расейскіх грамадзян з акупаваных мясцовасьцей накіроўваюцца ў Цэнтральны эвакуацыйны камітэт, які зьвяртаецца к поўнамоцнаму Р. С. Ф. С. Р. у адпаведным ваколічным гасударстве з просьбаю адправіць тую ці іншую сям'ю ў Р. С. Ф. С. Р.

Эвакуацыйны камітэт прымяняе гэты парадак у сучасны момант і пахадайнічаньню аб эвакуацыі сем'яў грамадзян Р. С. Ф. С. Р. з Польшчы, накіроўваючы гэтыя просьбы да старшыні Расейска-Украінскай дэлегацыі ў Польшчы тав. Ігнатаву і мае замеры, што парадак гэты павінен праісьці ў жыцьцё і ў адносінах усіх тых хадатайніцтваў, якія зроблены Саўнаркомам Беларусі.

(Белроста)

— „Ці ня сорам пытаць?—
Стаў Мікіта казаць,—
Нават грэх не паможа ў бядоце,
Зразу трэба падбаць,
Колькі хто зможа даць,
Можна й болей даваць па ахвоце"..
Тут Праціўсь не сьцярпеў,
Сваю песьню запеў:
—„Нехай Уласьць ім дае дапамогу,
Цэлы год ты працуй,
Рук і ног хоць ня чуй...
Аскубуць нас харчовым налогам"..
— „Эх і грэшнік ты, брат,—
Заступіўся Ігнат,—
А хто знае і з намі што стане?"
— „Хлопцы!—крыкнуў Сьцяпан,—
І калі гэты „пан"
Беламуціць наш сход перастане?"
— „Гэта хто? Кулачкі?!
Га, падсохлі бачкі?!..
Прапаваць без наймітаў як сталі"..
— „Ня пагань наш народ!—
Загуаў увесь сход,—
Рабі тое, што мы ўсе сказалі..
Не памысьліш ты, кот:
Ўласьць яна корміць салдат,
Ўласьць рабочым дае на заводы...
Толькі ты ў сваіх засек,
Пазіраеш увесь век|
Не рабі лепш у вёсцы ты звады!"..
Стала ціха наўкол,
Пішуць так пратакол,
Як сказаў усе парашылі:
— „Ухвалае наш сход,
Які б быў умалот,
Каб усе збожжыны адлічылі.
Чым пакрыўджан наш брат,
Ад сьпякот, ці зьбіў град,
Колькі яму пасылаем...
Хоць і мы галата,
Вёскі ўсей беднота
Пастанову такую прымаем"...
— „Ці ж не сорам казаць:
Аб сабе толькі дбаць,—
Працысю паніхуту шаптаді...
— „Ну, даволі! Ігнат!
Яшчэ ёсьць там загад?"
І паважна ўсе слухаць пачалі...
— „Вось дзе кара на нас,—
Гамоніў Апанас,—
Каб ж гэта зьнішчаць бандытаў?
А Ігнат ўсё чытаў,
Н бы казку казаў
Дзе і хто ужо імі забіты..;
Браў сялян некі страх,
Бьў праклён на вуснах...
— „Але ж гэтым бядзе не памо-
жаш,—
Стаў Ігнат гаварыць,—
Як далей з імі быць?
Нельга жыць, калі іх не зьвішто-
жыш...
Піша нам волсавет,
Каб і наш сельсавет
Склікаў сход, і рашылі змагацца,
А то зніць ад нуды:
Ня выходзь нікуды
Супакойна за працу не узяцца...
Вам вядома, бадай,
Што за вольны наш край,
Насылаюць бандытаў паны:
Каб усё руйнаваць,
Нам жыцьця не даваць,
Нашу ўласьць, бач, ня любяць
яны...
Слова мае Кандрат"...
— „Кожны пэўна ня рад.
Што так пагані шмат разьвялося,
І такі твораць зьдзек,
Што ня чулі спрадвек,
А цяпер вось пачуць давялося.
Як нам жыць—вось скажы?
Дзень і ночы дрыжы,
Што вось зьявіцца госьці у хату,
І багаты даўней
Жыў, напаўне, сьмялей
Чым жывецца бядоце—Кандрату!!..
—„Ну, мужчыны, як быць?
Што нам трэба рабіць,
Каб усім зьнішчыць хутка злы-
дзеяў,
Сьмерць!—крычым мы панам,
Сьмерць!—і іх наймітам!
Сьмерць і кара усім ліхадзеям!!!
Прадсядацель замоўк...
А Захар нібы воўк,
Злуючыся, вачамі як бліснe:
—„На паперы пісаць,
Альбо байкі казаць—
Ўсё, па мойму, зусім не карысна!
Кожны з нас, як адзін,
Працоўнік-сялянін,
Мець павінен відучае вока:
Трэ на варце, каб быў
Сам за ўсімі сачыў
Спазнаваў усіх бліска й далёка.
У бандытаў ёсьць плян,
Намаўляць, каб сялян,
Яны йдуць, зьвно проста у вёску:
Йдзе ёдзін, як жабрак
А другі—так ці сяк,
І пускаюць сваю пагалоску!!
—„Праўда, праўда, Захар!
Распазнаць іх у твар
Ці ж то зможа наш брат-небарака,
А цяпер у іх шмат—
Кожны з іх добры хват,
Не такія яны разявакі!!!...
Вось гукае Хвядот:
—„Можа згодзіцца сход
І запіша ў папер маю раду:
Ну, каб з пеўных хлапцоў,
Нашых вось маладцоў
Наўкол вёскі паставіць засаду...
Можа хто у ногі
З лесу выйдзе—сячы!
Ці жывога цягні к сельсавету!..
Эх каб вёскам усім
Згаварыцца аб тым—
Палавілі б усіх іх за ногі!!..
—„Вось гатоў пратакол,
Напісаў з вашых слоў,—
Згукаў секратар у пацёмку,—
Я прашу цяпер вас,
Памаўчаць некі час,
Каб пачуць, ці напісана ёмка.
„Страшны вораг бандыт
Кожны з нас барацьбіт—
Іх лавіць—мы усе дапаможам,
Трэ хлапцоў згуртаваць,
Каб лясы вартаваць,
Мо хутчэй гэту погань зьвішто-
жым...
Ну, што? Добра вось так?"
—„Ай ды, хлопец—дзівак!
Гэтак ценка давёў, аж да стрункі,
Ай разумны, смурод,
Каб ня быў яму звод—
На паперу паклаў нашы думкі!"...
Цацямнеў і заход,
Пакуль скончыўся сход,
Усе сьпяшалі дамоў на вячэру...
Прадсядацель гукаў:
Ён пісьменных склікаў
Падпісаць гэту саму паперу.
—Пойдзем ўсе на спачын,
Раніцой, як адзін,
Едзем заўтра ў [illegible] на
[illegible]провы
А каб споўніць, як след,
Дык як кажа Савет
Падпісаць трэба ўсе пастановы!!
Прадсавета Паўлюк.
Секратар Захар Крук.
Сход правёў нам—Ігнат — найдат-
нейшы
І пісьменны адзін
Падпісаў селянін
Ён за Беднага нават

Бяднейшы.

15 ліпеня 1921 г.

Камуністычны Саюз Моладзі Беларусі

Пролетарыі ўсіх краеў злучайцеся!

Малады Араты

Выданьне Ц.К. і Менскага Павятова Гарадзкога Камітэту К.С.М.Б.

№ 17. | Нядзеля, 17-га ліпеня 1921 г. | № 17.

Бандыты-ворагі працоуных. Сялянская моладзь! Зьнішчай іх!

Сялянская моладзь, слухай!

— Рабочыя й сяляне Беларусі, вызваліўшыся ад ярма паноў і памешчыкаў, ўзяліся за мірную працу.

— Ворагі працоўнага народу жадаюць перашкодзіць нам у нашай працы. Паны, памешчыкі й багацеі арганізоўваюць шайкі бандытаў.

Бандыты забіваюць мірных жыхароў, аграбляюць, паляць, разбураюць вёскі й сёлы.

Бандыты вырэзываюць цэлыя сямейства непавінных людзей, бяруць коняў, скаціну, зьдзекаваюцца над жыхарствам.

Сялянская моладзь!

Бандыцкія шайкі трымаюцца за кошт польскіх паноў, яны гуртуюцца на польскай граніцы й пасылаюцца ў Беларусь.

За бандытамі йдуць твае спрадвечныя ворагі: паны, генэралы, урадцікі, ад якіх цябе вызваліла Савецкая ўлада.

Яны жадаюць зноў забраць зямлю і сесьці на карак працоўным.

— Неабходна зрабіць гэтаму канец!

Трэба зараз-жа выйсьці на барацьбу з бандытамі. Ні аднаго бандыта ня мусіць застацца на абшарах Беларусі.

Сялянская моладзь!

Ты павінна сама вясьці барацьбу з бандытамі. Ты павінна ўсюды па вёсках паказываць тую бяду, якую можа прынясьці бандытызм. Ты павінна памагаць Савецкай уладзе ў барацьбе з імі. Ты павінна паказываць, дзе яны хаваюцца, ты павінна сачыць за іх пераходамі і паведамляць аб гэтым уладу.

— Усе тыя, хто перашкаджае рабочым і сялянам будаваць мірнае жыцьцё, усе тыя, хто хоча вярнуць ярмо памешчыкаў і паноў павінны быць зьніштожаны.

— Сьмерць бандытам!

Сьмерць забойцам і здраднікам, ворагам працоўных!

Зьнішчым бандытаў, тады ніхто ня будзе перашкаджаць нам узяцца за мірную працу.

Сялянская моладзь на барацьбу з бандытызмам.

Бандытызм, які вельмі пашырыўся у вёсках, ставіць перад сьвядомай сялянскай моладзьдзю вялікія задачы барацьбы з ім для зьнішчэньня гэтай шкадлівай брыды. Задача гэтай барацьбы у першую чаргу ляжыць на вясковыя ячэйкі Камуністычнага Саюзу Моладзі Беларусі, як арганізацыя, якая жыве у мясцовасьцях, дзе пашыраецца бандытызм. Бандыты йдуць самым брыдкім шляхам. У вёсках, дзе яшчэ пануе цемра, куды яшчэ не дайшла рэвалюцыйная сьвядомасьць, бандыты знайшлі добрую глебу для распаўсюджваньня там рознай маны, каб падняць сялян супроць Савецкай Улады. Сяляне, як рыба на вуду, паддаюцца контр-рэвалюцыі не адчуваючы якую бяду ім гэта можа прынясьці і — што бандытызм зьяўляецца іх уласным ворагам. Ведама што контр-рэвалюцыя карыстаецца толькі цемрай і несьвядомасьцю сялянскіх гушчаў. Бандыты, якія падкуплены контр-рэвалюцыяй, прысланы ў Расею, каб мяшаць расейскім рабочым і сялянам будаваць лепшае жыцьцё. Яны забіваюць непавінных людзей, рабуюць вёскі й мястэчкі. Пагэтаму з імі пятрэбна вясьці самую рашучую барацьбу.

Кожны малады селянін мусіць няўпынна глядзець за кожным крокам бандытаў, і перадаваць іх уладзе.

Бандытызм павінен быць зьнішчан!

Толькі заўсягдашняй барацьбой каб ня даць яму пашырыцца, мы можам яго зьнішчыць. Гэта павінна стаць лёзунгам кожнага маладога селяніна. Чым скарэй мы гэта споўнім, чым скарэй у нас не застанецца ні воднага бандыта, тым скарэй рабочыя й сяляне, якія зморany вайной пры наступу немцаў і палякоў, змогуць узяцца за мірную працу, за будаўніцтва жыцьця на лепшых пачатках.

А. Кейлін.

Лес гарыць.

Гэткім самым пагражаючым зьявішчам, як бандытызм, зьяўляюцца лясныя пажары. У апошні час вельмі ў нас пашырылíся [illegible] палаць лясы, гараць дровы, дровы, якіх у нас вельмі мала. Гарыць тое, без чаго фабрыкі не могуць быць пушчаны.

Цяпер, калі не хапае дроў для фабрыкаў, заводаў, школаў і інш., калі іх вельмі цяжка перавозіць — у нас гараць цэлыя лясы.

Неўважна хто кіне запалку, агонь, выедуць хлопцы на начлег і раскладуць агонь, а раніцаю не патушаць, глядзіш — лес загарэўся.

Лясныя пажары шкодныя, не толькі таму, што лес згарыць, але часта пажар пераходзіць на вёскі й спальвае іх.

Трэба зараз жа пачаць змаганьне з ляснымі пажарамі. Раней за ўсё трэба сьцерагчыся быць з агнём.

Сялянская моладзь павінна засноваць дружыны, якія ў часе пажару будуць тушыць агонь.

Самым простым спосабам тушэньня — прасяканьне прасекаў у лесе, дзе выбухае пажар. Вычысьціць прасеку ад моху, выкапаць канаву — тады агонь суцішыцца.

Ячэйкі Камуністычнага Хаўрусу Моладзі павінны ў гэтай працы узяць на сябе арганізацыю гэткіх дружын.

Усе маладыя сілы вёскі на барацьбу з ляснымі пажарамі, гэтым пагражаючым бедствам, якое зьнішчае лясы й вёскі.

Міхась Чырвоны.

Праца моладзі.

Моладзь аб бандытызьме.

Курсанты сельска-гаспадарчай школы ў Старо-Барысаве шмат чулі аб зьверствах і грабежствах бандытаў. На агульным сходзе калі прышлі прадстаўнікі павятов. га каміту партыі, іх прасілі расказаць і растлумачыць істоту бандытызму.

Просьба была здаволена. Пасьля дакладу пасыпаліся пытаньні. Як змагацца з бандытызмам, каго паведамляць аб падозраных асобах, як агітаваць, як растлумачваць сялянству ўсю шкадлівасьць бандытызму й гэт. дал. На пытаньні далі належычая адказы.

Вучні школы падзякавалі таварышам і абяцалі палажыць усе свае сілы для барацьбы з бандытызмам.

Будзем лавіць усіх бандытаў, шпіёнаў і прадаўцаў. Усяк будзем тлумачыць сялянству йстоту бандытызму — вось што аднадушна пастанавіла моладзь.

Моладзь не пужаецца.

Вёска Ігрушка навокал абкружана бандытызмам. Не гледзячы на гэта ячэйка Камуніст. Саюзу Моладзі не спыняе працы. Кожны тыдзень робяцца сходкі. Праведзена валасная канфэрэнцыя беспартыйнай моладзі.

Сувязі з воласьцю няма, бо бандыты не даюць магчымасьці праязджаць у воласьць. І ў такіх варунках моладзь працуе.

Для каго карысьней.

У Бабруйску істнаваў клюб вучняў II-ой ступені. Там збіраліся, бўталі, вучыліся, але толку было мала. Вось і рашыў павятова-гарадзкі камітэт моладзі ўзяць той клюб для рабочай моладзі. Ніхай сапраўды вучацца. Выдзелена баевая тройка, якой даручана наладзіць клюб. У хуткім часе рабочая моладзь Бабруйску будзе мець свой клюб імя „Інтэрнацыяналу Моладзі“

Гэтага ня трэба

У Слуцку нядаўна адбылася нарада культурна-асьветных гурткоў. Прыехалі прадстаўнікі ад усіх гуртков павету.

Але што-ж сталася? Гэтыя гурткі ніякай карыснай працы ня выпаўнялі; яны ставілі спэктаклі й рабілі „танцулькі“.

А ўсё таму, што гэтыя гурткі не маюць ні якіх заданьняў. А сялянскай моладзі трэба вучыцца, падрыхтавацца к жыцьцю. Хай яны лепш арганізуюць камуністычныя саюзы моладзі, дзе змогуць вучыцца.

Аляксандар В—К.

Асьвета вёскі.

„Навошта мы будзем выступаць у горадзе, дзе ёсьць тэатры і клюбы. Трэба і вёсцы паказаць тое, што мы ўмеем!“ Гэтак казалі гаварыць у драматычным гуртку бабруйскай арганізацыі камуністычнага саюзу моладзі.

„Хадзем у Парычы.“

Як сказалі, гэтак і зрабілі. 20-га мая расейская і жыдоўская секцыі пайшлі ў Парычы. Прабылі там пяць дзён, паставілі пяць спэктакляў — тры на расейскай і два на жыдоўскай мовах, — і апрача гэтага адзін палітычны суд.

Але таварышы, якія хадзілі ў Парычы, займаліся там ня толькі спэктаклямі. Яны наладзілі Парыцкую арганізацыю камуністычнага саюзу моладзі, пасьля чаго праца ў ёй пайшла значна лепі.

Несьвядомая моладзь скача ў Народным доме, замест таго, каб вучыцца.

Тут сьвядомая сялянская моладзь чытае кніжкі й займаецца карыснаю справаю.

У вясковых ячэйках К. С. М.

Дарагія госьці.

Гарбацэвіцкая ячэйка, у складзе 15 таварышаў, зрабіла паездку ў Бабруйск.

Мэта паездкі была бліжэй пазнаёміцца з гарадзкімі таварышамі й абгледзіць усё цікавае ў горадзе.

Таварышы пад кіраўніцтвам інжэнэра былі на электрычнай станцыі й зацікавіліся ёе будаўніцтвам.

„Вось добра б было, каб такі завод ды ў нашу вёску“ — гаварылі вясковыя хлопцы.

Вечарам яны былі на мітынгу—канцэрту ў Саюзе Моладзі, здружыліся з рабочымі так, што да хаты ехаць не хацелася.

Больш бы такіх паездак.

Бабруйчанін.

Прыклад другім.

Ячэйка м. Красналуцка працуе добра, прыймае удзел у Савецкай працы. Напрыклад, моладзь прымае удзел у перавыбарах Выканаўчага Камітэту.

У Выканаўчы Камітэт выбраны 2 сябры саюзу моладзі, што дапамогуць сачыць аб працы ячэйкі.

Усюды б гэтак.

Памагаюць моладзі.

У м. Зембіне Саюзу Моладзі ўсяляк дапамагае вайсковая часьць, якая там стаіць.

Старэйшыя чырвонаармейцы робяць агульныя сходкі Камуніст. Саюзу Моладзі, супольна абгаварываюць усе пытаньні й супольна вядуць жыцьцё. Так чырвонаармейцы дапамаглі правесьці беспартыйную канфэрэнцыю Моладзі, езьдзячы па вёсках і сабіраючы моладзь.

Пры гэткім дружным супрацоўніцтве справа хутка пойдзе уперад.

Што піша сялянская моладзь.

Цяпер баяцца, а пасьля ўвойдуць.

(Менскі павет).

5-га чэрвеня я правадзіў Канфэрэнцыю сялянскай моладзі Астрашыцка-Гарадзецкай воласьці.

Сабралася шмат моладзі.

Пасьля майго дакладу аб харчовым падатку пасыпаліся гэтакія пытаньні, што аж дзіва, адкуль яны бяруцца.

Дзякуючы контр-рэвалюцыйнай агітацыі, тут ходзяць усялякія чуткі, якія пужаюць вёску.

Пасьля было пастаноўлена пытаньне аб Камуністычным Саюзе Моладзі.

Вясковая моладзь баіцца ўваходзіць у арганізаваную ячэйку.

Пакуль што уступае толькі мястэчковая моладзь.

Патрэбна больш працы, і тады сялянская моладзь зразумее, што яе месца ў радох Камуністычнага Саюзу Моладзі.

Кажура.

Трэба разсеяць цемру.

Нядаўна мне прышлося ўезьдзіць Менскі павет.

У цэлай чарзе валасьцёў моладзь зусім цёмна, няграматная, запужаная ўсялякімі контр-рэвалюцыйнымі весткамі.

Чакаюць нейкіх перамен, чуць аб прыходу япоцаў.

Усялякі контр-рэвалюцыйны зброд, карыстаючыся несьвядомасьцю вёскі, знаходзіць сабе тут прытулак і добрую глебу.

Дзеля барацьбы з цемрай вёскі трэба сялянскую моладзь зарганізаваць у Камуністычныя Саюзы Моладзі, каб не аддаць маладое пакаленьне на ўладу правакацыі й фальшы контр-рэвалюцыі.

Кажура.

У клюб, а не ў царкву.

Яшчэ да гэтага часу прыймаецца, што сялянская моладзь цэлымі грамадамі ў сьвяточныя дні ідзе ў царкву, але яшчэ, як і раней, займаецца там, ад чаго ёй німа ніякай карысьці.

На гэта трэба зьвярнуць належную ўвагу. Трэба зрабіць так, каб моладзь гэты свабодны ад працы дзень праводзіла там, дзе яна адтрымае карысьць.

Гэткае месца ў нас ёсьць гэта клюб.

Трэба арганізаваць у кожнай вёсцы клюб і ячэйку Камуністычнага саюзу моладзі, даць туды літэратуры, і сялянская моладзь замест таго, каб ісьці і слухаць пустыя словы папа, пойдзе ў клюб і будзе вучыцца будаваць на зямлі жыцьцё без эксплёатацыі і дармаедаў.

У некаторых вёсках гэта ўжо ёсьць. Люба глядзець, як моладзь не марнуе часу дарма, а зьбіраецца ў клюб, чытае, гутарыць і г. д.

Патрэбна і рэшту моладзі пашыраваць на гэты шлях, на шлях развіцця і выхаваньня.

Гайдукевіч.

Самі будзем дакладываць.

Бабруйскім павятова-гарадзкім камітэтам арганізована ўдарная група палітычнай асьветы. Гэта школа павінна падгатаваць сяброў ячэек да чытаньня дакладаў і лекцыяў у ячэйках.

Вядуцца практычныя заняцьці.

6-я Савецкая друкарня (Інвалідаў). Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі. Менск, Р. В. П.